

Капінус О.С.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного*

АКТУАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА

Успішність офіцера Збройних Сил України в умовах сьогодення, особливо з урахуванням залучення до виконання бойових завдань, визначається низкою умов, серед яких визначальними є патріотична позиція, мотивація та професіоналізм. Крім вищезазначеного, успішність залежить від сформованості у офіцера професійної суб'єктності, так як саме суб'єктність характеризує здатність офіцера до самореалізації та самоактуалізації як професіонала. Належний рівень сформованості професійної суб'єктності дозволяє офіцеру усвідомлювати свою включеність та унікальність в об'єктивній системі відносин як в професійній, так і суспільній сферах життєдіяльності.

Формування професійної суб'єктності офіцера в переважній більшості відбувається під час навчання у вищих військових навчальних закладах та продовжується під час виконання обов'язків військової служби як офіцера Збройних Сил України.

Вивчення питання формування суб'єктності курсантів ускладнюється тим, що наявні в сучасному науковому дискурсі напрацювання з проблеми її формування у вищому військовому навчальному закладі не забезпечують розв'язання актуальної педагогічної проблеми, суть якої полягає у розробленні науково обґрунтованих психолого-педагогічних умов формування у майбутніх офіцерів під час навчання у вищих військових навчальних закладах професійної суб'єктності.

Реформування оборонного сектору держави та Збройних Сил України зокрема, виклики, які стоять перед офіцерським корпусом вітчизняного війська обумовлюють потребу внесення змін у систему підготовки офіцерів у вищих військових навчальних закладах. Результатом вищої військової освіти в сучасних умовах є формування в курсантів здатності бути суб'єктом своєї життєдіяльності, адекватно реагувати на зміни, готовності до військово-професійної діяльності та здатності формувати соціальну

та навчальну суб'єктність підлеглих військовослужбовців, а найголовніше – сприймати та транслювати її у своїй військово-професійній діяльності та виконати головне завдання – ефективно керувати підпорядкованими військовослужбовцями як у мирний час, так і під час виконання бойових завдань, ухвалювати виважені рішення та свідомо нести відповідальність за них.

Окремі психолого-педагогічні аспекти дослідження питання формування професійної суб'єктності офіцерів відображені у працях російських військових учених-педагогів (О. В. Барабанщиков, Б. Ц. Бадмаєв, В. М. Гурін, О. Г. Давидов, С. С. Муцинов, Є. М. Коротков, В. В. Офіцеров, С. І. С'єдін). Серед вітчизняних науковців питання організації підготовки військових фахівців та формування їх професійної суб'єктності досліджували О. В. Бойко, В. І. Осьодло, В. В. Ягупов та ін.

Аналіз напрацювань науковців з питання формування професійної суб'єктності майбутніх офіцерів дозволяє встановити, що розвиток суб'єктності майбутнього офіцера – багатогранний процес, який детермінується багатьма факторами, провідним з яких виступає особистість педагога. Становлення і розвиток суб'єктності супроводжується актуалізацією індивідуального досвіду, а її сформованість виступає як складне багаторівневе, динамічне явище. Професійна суб'єктність майбутнього офіцера виражається в його готовності до професійної діяльності та є запорукою її успішності.

Застосування притаманної вищим військовим навчальним закладам освітньої системи в процесі формування і розвитку професійної суб'єктності майбутнього офіцера дозволяє орієнтуватися не тільки на об'єктивні зміни вимог до рівня військового фахівця, але й на індивідуальні особливості курсантів. Вплив окремих компонентів в наявній системі підготовки може змінюватися при різних обставинах, що дозволяє забезпечити гнучкість реагування та оперативність внесення обумовлених викликам змін.

Сформованість під час навчання майбутнього офіцера у вищому військовому навчальному закладі професійна суб'єктність є вищою формою регуляції його військово-професійної діяльності та важливою передумовою особистісно-професійної самоактуалізації офіцера Збройних Сил України, забезпечує узгодженість особистих потреб, здібностей, очікувань відповідно до умов та вимог військово-професійної діяльності у військових частинах, гармонічно поєднується з позитивною Я-концепцією офіцера, професійною

зрілістю, відповідальним ставленням до військово-професійної діяльності та її результатів, адекватною самооцінкою, саморефлексією та активністю в самореалізації у професії офіцера.

Костенко Г.І.

*викладач вищої категорії,
голова комісії економічних дисциплін;*

Гутнік К.О.

викладач другої категорії;

Устенко І.В.

*викладач другої категорії,
Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування
Національного авіаційного університету*

АКТУАЛЬНІСТЬ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ВИКЛАДАЧА

Питання професійної самореалізації, саморозвитку та самовдосконалення викладача є актуальними в сучасних умовах європейської інтеграції освітніх систем та посилення якості підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах.

В даний час розквіту та прогресу інформатизації та використання новітніх систем, важливу роль відіграє реформація науково-педагогічної культури. Адже ефективне використання розумових, фізичних здібностей людини, її загального потенціалу до розвитку, дає можливість якнайкраще реалізуватися в професійному суспільстві, зокрема оптимізувати робочий процес та підвищити продуктивність праці.

Виявити резерв людських здібностей, особливості взаємодії окремої людини з оточуючим середовищем, на сьогоднішній день стає можливим завдяки різноманітним психологічним теоріям. І хоча їх застосування на практиці не відповідає стовідсотковому точному тлумачення та відповіді на це запитання, вони безумовно надають підґрунтя для роздумів та аналізу. Однією з таких теорій на сьогодні виступає теорія соціонічного вчення.